

VANHAA JA UUTTA

(SANOMALEHDEN LUKIJAN MUISTIINPANOISTA)

Kun otat käteesi sanomalehden, niin heti joka puolelta työntyy vastaasi „vanhan” Venäjän ilmapiiri. Armavirin pogromijuttu. Viranomaisten tietten ja suostumuksesta toimeenpannut pieksäjaiset, esivallan virittämä ansa, „jonkun yllytyksestä ja käskystä” (yleisen syyttäjän sanat) suoritettu „venäläisen intelligenssin pieksäminen tämän sanan laajassa mielessä”. Venäjän elämän vanhaa, mutta iäti uutta todellisuutta,— „perustuslaillisten” illusioiden karvasta pilkkaamista.

Karvasta, mutta hyödyllistä pilkkaamista! Sillä selvää on — ja Venäjän nousevalle polvelle yhä selvemmäksi käy —, että tässä eivät auta mitkään paheksumiset eivätkä mitkään päätöslauselmat. Tässä on kysymyksessä koko poliittinen järjestelmä, historiallinen totuus raivaa tässä itselleen tietä läpi usvan, jonka muodostavat ne pettävät haaveet, että uutta viiniä voitaisiin muka laskea vanhoihin leileihin.

Nälänhätä... Myydään karjaa, myydään nuoria tyttöjä, kerjäläisiä on laumoittain, lavantautia, nälkäkuolemaa. „Väestöllä on vain yksi etuoikeus — kuolla kaikessa hiljaisuudessa ja kenenkään huomaamatta”, kirjoittaa eräs kirjeenvaihtaja.

„Zemstvomiehiet ovat suoraan sanoen pelästyksissään sen johdosta, että he joutuvat maataloineen olemaan nälkiintyneiden ja ärtyneiden ihmisten keskuudessa, jotka ovat menettäneet kaiken uskonsa jonkinlaiseen parannukseen” (Kasanin läänistä).

Niin luotettava kuin nykyinen zemstvo lieneekin, niin silti se ja hallitus kinastelevat luoton suuruudesta. Pyydetään

6 miljoonaa ruplaa (Kasanin lääni), mutta kruunu antaa miljoonan. Pyydettiin 600 tuhatta (Samara), mutta siirrettiin 25 tuhatta ruplaa.

Entiseen tapaan!

Pskovin läänin Holmin kihlakunnan zemstvokokouksessa zemstvopäällikötkin esiintyivät zemstvo-agronomiaa vastaan — vain huuttoritalonpoikia varten! Kubanilla pidettiin stanitsa-atamaanien edustajakokous — kaikki vastustivat yksimielisesti III Duuman hyväksymää suunnitelmaa, jonka mukaan maaosuudet varmistettaisiin henkilökohtaiseen omistukseen.

Tsariitsynin kihlakunnankokous päätti olla asettamatta syytteeseen tuomioistuimessa starostaa (vanhinta), joka oli pahoinpidelty erästä naista („saadakseen ilmi rikoksen-tekijän”). Läänin oikeusvirasto kumosi päätöksen.

Pietarin lähistöllä työläiset pistivät säkkiin tehtaantohtaja hra Jakovlevin ja lähtivät raahaamaan häntä Nevan rantaan. Poliisit hajottivat työläiset. 18 vangittiin.

Eipä pahasti ihmetytä, että „*Retsch*” lehtikin joutuu tällaisten elämänkuvien pakottamana toteamaan „yhteiskunnan syvän alennustilan”. Ja Samarasta kirjoittamis- saan kirjeissä hra Kondurushkin harmittelee nälänhädän vuoksi*: „ne, nuo Venäjän yhteiskuntapiirit, tuntuvat minusta pehmeältä kuin kumi, kuin taikina. Niitä voidaan litistellä ja puristella sekä sanoin että teoin. Mutta kun jätät ne rauhaan — niin jälleen on kaikki ennallaan”.

„Hän, tuo venäläinen poroporvari ja intelligentti, niin rikas kuin köyhäkin, on rauhallinen. Mutta kun aletaan „turvota” nälästä, hän ilahtuu, riemuitsee kyynelät silmissä. Apuun hänen täytyy lähteä ehdottomasti kyynelät silmissä, „jaloin” tuntein. Hänelle tarjoutuu tällöin mainio tilaisuus pitää huolta sielustaan. Sillä tunteita ja kyynelittä työ ei ole työtä eikä apu apua. Ellei hän vuodata kyyneliä, niin asiallakaan ei hänestä ole merkitystä eikä hän edes pukahda paikaltaan. Ehei, hänet on ensin hellytettävä, saatava itkemään ja niistämään nenänsä puhtaaseen nenäliinaan. Mutta karkea laskelmointi, *valtakunnallisen välttämättömyyden* terve ja selvä tajuaminen — se on ikävää, siinä ei ole tilaa hempeälle mielialalle”.

Niinpä niin, „karkeuden” saarnaaminen „taikinan” ja „kumin” maailmassa on varsin hyödyllistä. Liberaalimme ei kuitenkaan huomaa, *miltä kantilta* hän saarnaa tuota

* „epävilhtyisään Venäjään tuskastuneena”.

„valtakunnallisen välttämättömyyden tervettä ja selvää tajuamista”,— oletteko ehkä kopioinut sen Menshikovilta, hra Kondurushkin? Sillä nimenomaan „taikina”- ja „kumi”-pohjalta, nimenomaan hempeän ja kyynelisen mielialan pohjalta vain voidaankin puhua tuohon tapaan valtakunnallisuudesta. „Terveen ja selvän valtakunnallisuuden” airuet tuntevat itsensä varmoiksi nimenomaan siitä syystä, että on olemassa taikinamaista väkeä.

„Venäjän yhteiskuntapiirit ovat pehmeitä kuin kumi”, sanoo hra Kondurushkin *entiseen tapaan*. On olemassa piirejä ja piirejä. Oli aika, jolloin sana „yhteiskuntapiirit” käsitti kaiken, kattoi kaiken ja tarkoitti erilaisia tietoisuuteen herääviä väestöaineiksia tai pelkästään niin sanottuja „sivistyneitä” ihmisiä.

Mutta nimenomaan tässä suhteessa Venäjällä eivät asiat ole enää ennallaan. Silloin kun saatettiin puhua yksinomaan yhteiskuntapiireistä, niin niiden parhaimmisto julisti ankaraa taistelua eikä „valtakunnallisen välttämättömyyden tervettä ja selvää tajuamista”.

Mutta nyt ei voida puhua ylimalkaan „yhteiskuntapiireistä”. Vanhalle Venäjälle on ilmaantunut uusia erilaisia voimia. Entiset onnettomuudet, jotka nälänhädän j.n.e. muodossa uhkaavat entiseen tapaan Venäjää ja kärjistävät entisiä kysymyksiä, vaativat ottamaan huomioon sen, miten nämä uudet voimat ovat ilmaisseet itsensä XX vuosisadan ensimmäisellä kymmenvuotiskaudella.

„Yhteiskuntapiirit” ovat hempeitä ja kyynelisiä sen vuoksi, että luokka, jonka puoleen ne kallistuvat ja johon ne $\frac{9}{10}$:ltaan kuuluvat, on voimaton ja epäröivä. „Karkean laskelmoinnin, valtakunnallisen välttämättömyyden terveen ja selvän tajuamisen” saarnaaminen vain oikeuttaa „esivallan” pitämään herruutensa alaisena nuo raihastuneet yhteiskuntapiirit.

Mutta kulunut kymmenvuotiskausi on tuonut näkyviin „yhteiskuntapiireihin” kuulumattomia väestöaineiksia, joiden erikoisuuksia ei ole hempeys eikä kyynelisyys...

Huippukerroksissa on Venäjällä kaikki „ennallaan”, alakerroksissa on yhtä ja toista uutta. Ketä „epäviihtyisään Venäjään tuskastuminen” auttaa näkemään, saamaan tuntuviinsa ja löytämään tuon uuden, joka on lujaa, ei kyynelistä eikä taikinamaista, hän kykenee löytämään tien, mikä johtaa pois vanhasta.

Mutta ken harmitellessaan tuon tuskastumisen vuoksi samalla puhuu „valtakunnallisen välttämättömyyden terveestä ja selvästä tajuamisesta”, hän jäänee kaiketi ikuisiksi ainesosaseksi siihen „taikinaan”, joka antaa itseään „litistellä ja puristella”. Sellaista väkeä juuri „litistelläänkin ja puristellaan” „terveen ja selvän” valtakunnallisuuden nimessä — ja ansaitusti kylläkin.

Jos tällaisen käsittelyn seurauksena kovettuu edes yksi sadasta „yhteiskuntapiireihin” kuuluvasta henkilöstä, on tulos hyödyllinen. Rajankäynnittä ei synny hyvää.

„Zvezda” № 28,
marraskuun 5 p:nä 1911
Allekirjoitus: V. F.

Julkaistaan „Zvezda” lehden
tekstin mukaan